

Over de veranderende rol van televisie
in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers

Naam: Marlou Koning
Studentnummer: 3237117
Studiejaar: 2009-2010
Blok: 3
Vak: BA Eindwerkstuk, Home Territories
Docent: Alec Badenoch
Opdracht: BA Eindwerkstuk
Datum: 16-04-2010

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3-5
2. Van kijkkast naar televisie 'on the go'.....	6-8
3. Methode en casus.....	9-10
4. Onderzoeksresultaten niet-participanten internet.....	11-13
5. Onderzoeksresultaten participanten internet.....	13-15
6. Concluderend betoog: Wat is de veranderende rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers?.....	16-19
7. Bibliografie.....	20
8. Bijlage: vragenlijsten.....	21-32

1. Inleiding

“Ik kijk nooit televisie. Ik heb graag zelf controle over wat ik zie. Ik kijk via internet naar programma’s van vrienden en collega’s en op m’n Iphone kijk ik wel eens naar programma’s via uitzendinggemist.nl. Ik heb het geduld niet meer om de hele avond op de bank te zitten wachten om te zien of er iets leuks komt.”

- Tv-kijken met...Michael Schaap. JAN Magazine nr. 12, December 2009.

Ondanks dat het medium televisie bij de invoering ervan met wantrouwen werd bekeken, het zou de relatie tussen gezinsleden verstoren en ze indoctrineren met verderfelijke beelden¹, heeft het vanaf het begin een vaste plaats en rol veroverd binnen het huiselijke leven en de dagelijkse tijdsritmen van kijkers. Al gauw na de invoering in Nederland in 1951 werd televisie het middelpunt van vele huishoudens, en werd niet alleen de ruimtelijke indeling van het huis erop aangepast, maar ook het dagelijkse ritme van het gezinsleven, waardoor vaste kijktradities- en patronen ontstonden.² Zo rees er een golf van protest toen recentelijk werd getracht sport, uitgezonden op zondagavond, te verplaatsen naar een ander tijdslot. De kijktraditie om op zondagavond met het bord op schoot naar voetbal te kijken zou zo verloren gaan.³ Hieruit blijkt dat er veel waarde werd gehecht aan dit soort tradities die verbonden zijn met televisie en de indeling van de dagelijkse leefritmen van kijkers, ook doordat er een gevoel van saamhorigheid was met medekijkers, die op datzelfde moment hetzelfde keken en waarmee je dus dezelfde spanning of frustratie deelde.

Tegenwoordig is het steeds minder vanzelfsprekend dat er bijvoorbeeld door het hele gezin op zaterdagavond naar een familieshow wordt gekeken. De komst van het internet met sites als ‘Uitzending Gemist’ maakt het mogelijk om programma’s wanneer en hoe vaak men wilt terug te kijken. De kijker is niet meer beperkt tot ‘de beeldbuis’ in de woonkamer, en tot de vaste programmaschema’s. Het aantal platformen waarop televisieprogramma’s kan worden gekeken is in korte tijd enorm uitgebreid, met het gevolg dat het kijkerspubliek steeds individueler en gefragmenteerder wordt. Programmamakers spelen op deze veranderingen in door gebruik te maken van de intermediale mogelijkheden die het internet bijvoorbeeld biedt.

¹ Crone, C.A. “Al die Visite! De bezorgdheden bij de introductie van televisie in het Nederlandse Gezin.” *ICCE Home page* – 04-03-2010

http://www.icce.rug.nl/~soundscapes/VOLUME12/Al_die_visite.shtml

² Spiegel, Lynn. “Television in the Family Circle. The Popular Reception of a New Medium” In *Logics of Television: Essays in Cultural Criticism*, ed. P. Mellencamp Londen: Indiana University Press 1990): 75-76.

³ Badenoch, Alexander. “Domestication.” *Video Active Home page* - 04-03-2010

http://www.videoactive.eu/VideoActive/KNASearch.do?id=VA_KNA_20090828151601982&type=twatch&sw

Door deze institutionele en technische veranderingen lijken de hierboven beschreven kijktradities en het beeld van televisie als het centrale punt van het huis(houden) en de daarbij behorende dagelijkse tijdsritmen en collectieve kijkervaring, steeds verder af te breken. Want waarom je leven aanpassen en indelen aan de hand van een programmaschema, als je programma's waar en wanneer je maar wilt terug kunt kijken? Hartley concludeert: *'The proliferation of platforms has destroyed the unity of the imagined community'*.⁴ 'The end of television as we know it' lijkt dus nabij. Lijkt. Want is het daadwerkelijk zo dat door de komst van het internet en de intermediale technieken, door de fragmentering en individualisering, de collectieve kijkervaring en de plaats van de televisie in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers desastreuus veranderd is?

Om een antwoord te kunnen geven op deze vragen en een aanvulling te geven op het onderzoek van Hartley, zal ik een kwalitatief vergelijkend receptieonderzoek uitvoeren naar het kijkerspubliek van één van de meest intermediale programma's die tegenwoordig op de beeldbuis te vinden zijn, namelijk WIE IS DE MOL? (2003)⁵. Dit is bij uitstek een programma waarbij gebruik wordt gemaakt van internet om het kijkerspubliek op meerdere platformen aan te spreken. Om inzicht te krijgen in de veranderende rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers en de relatie tot de intermediale ontwikkelingen, zal ik een onderscheid maken tussen kijkers die wel, en kijkers die niet participeren op het internetforum van het programma. Roger Silverstone en John Hartley, die het respectievelijk hebben over de plaats van televisie in de huiselijke sfeer en de veranderingen die daaromtrent nu gaande zijn, zullen het theoretische uitgangspunt vormen waarin ik mijn onderzoeksresultaten zal inbedden. Hierbij zal ik vasthouden aan de volgende onderzoeksvraag:

'Wat is de hedendaagse rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers?'

Met behulp van deze onderzoeksvraag probeer ik erachter te komen hoe belangrijk televisie in relatie tot thuis en de indeling van het dagelijks leven nu nog is, en of het gevoel van collectiviteit met de fragmentering en individualisering daadwerkelijk verdwenen is. Wat betreft de vragen die ik aan de kijkers stel, richt ik me dan ook specifiek op de plaats van televisie in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers, op de

⁴Hartley, John. "Less popular but more democratic? Carrie, Clarkson and the dancing Cru" In *Television Studies after TV. Understanding Television in the Post-Broadcast Era*, red. Jinna Tay, Graeme Turner (Abingdon: Routledge 2009): 24.

⁵ Wie is De Mol?, B. de Pauw, T. Lenaerts, M. Devlieger, M. Vanhove. Nederland 1, AVRO.

letterlijke situering van het televisietoestel in de huiselijke sfeer, en op de formulering van het medekijkerspubliek.

Mijn interpretatie van het onderzoek is dat televisie in de huiselijke setting nog steeds een belangrijke rol speelt in het levensritme van kijkers, en dat het gevoel van collectiviteit zeker niet verdwenen is door het internet en de intermediale mogelijkheden, ondanks de uitbreiding van televisie in de thuissituatie naar het internet.

Door middel van dit receptieonderzoek hoop ik een opstapje voor verder onderzoek in deze richting te kunnen vormen, aangezien praktisch onderzoek in deze richting nog nauwelijks gedaan is. Maatschappelijk relevant is dit onderzoek eveneens, aangezien veranderingen omtrent een maatschappelijk geëngageerd medium als televisie, ook invloed hebben op de manier waarop wijzelf met het medium omgaan.

Allereerst zal ik de theorie die de basis vormt voor dit onderzoek, en de gehanteerde methode uiteenzetten. Tot slot interpreteer ik de onderzoeksresultaten en relateer ik ze aan de theorie.

2. Van kijkkast naar televisie 'on the go'

Dat de context van televisie aan verandering onderhevig is, is duidelijk. Om de hedendaagse rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers te bepalen, is het echter van belang om het idee van televisie als sociaal medium in de huiselijke sfeer, ten tijde van de uitzendeeuw, beter te definiëren om de hedendaagse veranderende context te kunnen begrijpen. Hiervoor gebruik ik het boek *Television and Everyday Life* van Roger Silverstone. Vervolgens bespreek ik het artikel van Hartley, over de veranderingen omtrent het medium onder invloed van het internet en de uitbreiding van platformen.

Silverstone bekijkt in zijn boek de plaats van televisie in de huiselijke sfeer. Hij stelt dat televisie in de 'uitzendeeuw' een huiselijk medium is, een vast onderdeel van de huiselijke cultuur, dat het dagelijks leven voor een deel structureert.⁶ Tevens is televisie een medium dat bestaande patronen in het huiselijke leven verandert. Silverstone definieert televisie dus duidelijk als onderdeel van 'thuis', het familieleven en het huishouden, en kent daarmee gelijk een sociale waarde en rol aan het medium toe. De relatie tussen televisie en het familieleven is dan ook een belangrijk aandachtspunt.⁷ Het patroon van televisiegebruik heeft consequenties voor de manier waarop de familie zich als een sociale eenheid in tijd en plaats construeert, en voor de persoonlijke identiteitsconstructie van de kijker. Echter, de manier om de plaats van televisie in het familieleven echt te kunnen begrijpen, is door middel van het achterhalen van tijdsindelingen van het familieleven. Zodoende kan achterhaald worden hoe televisie in de dagelijkse tijdsritmen van het huishouden geïntegreerd wordt.⁸ Om de veranderende rol van televisie hedendaags in de huiselijke tijdsritmen te bepalen, is het dus van belang om hierop te letten.

Belangrijk bij deze uiteenzetting is zijn definitie van de begrippen 'thuis' en 'huishouden', welke ik in de rest van dit onderzoek zal doorvoeren. 'Thuis' omschrijft hij als een construct, een plaats waar wij emotionele waarde aan toekennen. 'Thuis' wordt geproduceerd door de bewoners, door allerlei activiteiten. Huishoudens zijn de systemen waarin deze activiteiten plaatsvinden. Het zijn dus rekbare begrippen, en het is dan ook onterecht om bij deze begrippen het beeld van een nucleair gezin voor te stellen.⁹ De relatie van televisie tot een bepaald huishouden bepaalt de rol van televisie

⁶ Silverstone, Roger. *Television and Everyday Life*. Londen: Routledge, 1994. 24.

⁷ Ibidem, 35.

⁸ Ibidem, 39.

⁹ Ibidem, 45.

in dat specifieke huishouden, hoe het in de dagelijkse structuren en patronen van het huishoudelijke leven wordt geïncorporeerd, evenals ruimtelijke omstandigheden. Sommige huishoudens hebben meerdere televisies bijvoorbeeld, en stellen regels aan het gebruik ervan. Aan de andere kant bepaalt de televisie zelf de sfeer van het huishouden, doordat het beelden van over de hele wereld de huiselijke sfeer in brengt: *'(...) providing narratives and images for identification, reassurance or frustration, affecting or reinforcing the household's links with neighbourhood and community, and locking the household ever more firmly into an increasingly privatised and commodified domestic world.'*¹⁰ Televisie is volgens Silverstone dus heel bepalend in huis(houdens).

Tegenwoordig brengt niet alleen televisie beelden van buitenaf de huiskamer in, maar wordt het medium zelf de buitenwereld ingebracht. De hele context van het medium is dus aan verandering onderhevig. Over deze verandering schrijft Hartley. Hartley beschrijft uitzendtelevisie, evenals Silverstone, als televisie in de huiselijke context: *'(...) television's domestic setting, live immediacy, leisure-time availability, casual continuity, operational simplicity (two knobs) and the human scale of its screen were all suited to the context in which it thrived best: private life and family building in conditions of expanding consumer affluence, otherwise known as the suburban experience.'* Het moedigde kijkers aan om thuis te blijven, die door het kijken van televisie een nationale, gezamenlijke ervaring ondergingen. Televisie kon een gezamenlijk gevoel van spanning en saamhorigheid bewerkstelligen, door het uitzenden van bijvoorbeeld sportfinales en seizoenscliffhangers van series.¹¹ Tegenwoordig is niet alleen de huiselijke context veranderd, maar ook de leefritmen van het kijkerspubliek. Hartley stelt echter dat er continuïteit is wat betreft de kijkervaring van uitzendtelevisie, vanuit een centraal uitzendpunt naar een receptief maar niet-productief huiselijk publiek. Er is nog steeds sprake van een gevoel van 'we-dom', een gelijktijdig gevoel van dezelfde attentie dat soms tot miljoenen mensen kon reiken, ondanks de fragmentering van publiek. Er zijn echter ook echt dingen aan het veranderen. Netwerk entertainment, met het reguliere uitzendschema scoort tegenwoordig laag. Hartley concludeert: *'the proliferation of platforms destroyed the unity of the imagined community'*. Hij vervolgt dat het niet zo is dat de miljoenen kijkers *televisie* verlaten hebben. Ze zijn alleen kieskeuriger wanneer ze kijken, en op welk platform ze kijken. Het publiek is veranderd

¹⁰ Silverstone, Roger. *Television and Everyday Life*. Londen: Routledge, 1994. 50.

¹¹ Hartley, John. "Less popular but more democratic? Carrie, Clarkson and the dancing Cru" In *Television Studies after TV. Understanding Television in the Post-Broadcast Era*, red. Jinna Tay, Graeme Turner (Abingdon: Routledge 2009): 21-22.

in een abonnee, online en op mobiele platformen. Ze zijn veranderd van slechts een consument naar een producerende consument, doordat televisie veranderd is van 'read only' naar 'read and write'. Kijkers hebben bijvoorbeeld de mogelijkheid om op internet zelf afleveringen van hun favoriete series te maken. Naast slechts kijken, kunnen ze dus een 'producerende consument' zijn.¹²

In deze postmoderne wereld van fragmentatie en globalisering veranderen de verhoudingen tussen televisie en thuis, familie en het huishouden dus, en lijkt het niet meer te zijn zoals Silverstone in zijn boek uiteenzet. Silverstone zegt: *'Teasing out television's role in the dynamics of these changes is no easy thing to do. Yet the nature of that domesticity in which we (in all our differences) receive the medium, has to be understood. For it is there (...) that television culture is received and reconstructed.'*¹³ En het is tegenwoordig nou net die omgeving waarin televisie ontvangen wordt, dat juist verandert. Daarom is het van belang, in het licht van de benadering van Silverstone, om de rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen te bekijken, in een wereld waarin het niet meer vanzelfsprekend is dat het 'huiselijke' medium in diezelfde setting ontvangen wordt. Hoe belangrijk is televisie in de huiselijke context en in het dagelijkse tijdsritme van kijkers nu nog? Wat heeft dit voor gevolgen voor kijktradities, zoals met het bord op schoot televisie kijken, en voor het gevoel van collectiviteit? Men kan aannemen dat, met het uitsterven van de uitzendvorm zoals Hartley zegt, deze kijktradities en de rol van televisie in het dagelijks leven ook verandert. Want waarom thuisblijven voor een programma dat men waar en wanneer men wil kan terugkijken?

Om inzicht te krijgen in deze veranderende rol van televisie en de (sociale) rol die televisie nog speelt in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers onder invloed van de intermediale technieken, ga ik bekijken hoe dit het geval is bij het kijkerspubliek van een intermediaal programma als WIDM, die ook 'producerende consumenten' tot zijn publiek kan rekenen.

¹² Hartley, John. "Less popular but more democratic? Carrie, Clarkson and the dancing Cru" In *Television Studies after TV. Understanding Television in the Post-Broadcast Era*, red. Jinna Tay, Graeme Turner (Abingdon: Routledge 2009): 24.

¹³ Silverstone, Roger. *Television and Everyday Life*. Londen: Routledge, 1994. 26.

3. Casus en Methode

Het artikel 'The Social Implications of Cable Television: Restructuring Connections with Self and Social Groups' van Nossek en Adoni is de inspiratiebron voor de insteek van dit onderzoek. Ze voeren hier een telefonisch receptieonderzoek uit onder ongeveer duizend inwoners van Israël, om te onderzoeken wat de invloed van de invoering van de kabeltelevisie is op het sociale leven van de gebruikers. Ze vragen zich af in hoeverre de invoering van kabeltelevisie invloed heeft op de wijze waarop kijkers zichzelf sociaal gezien positioneren. Ze bekijken bijvoorbeeld of dit individualisering of juist globalisering van de bevolking tot gevolg heeft.¹⁴

Wat betreft de onderzoeksmethode onderscheiden ze een groep die een kabelaansluiting heeft en een groep die geen kabelaansluiting, en dus slechts twee staatszenders heeft. De vragen hebben te maken met drie centrale secties: vragen over het consumptiepatroon van televisie, over de bijdrage van televisie met betrekking tot het versterken van de connectie met de zelf en verschillende sociale groepen, en vragen met betrekking tot hun maatschappelijke en sociale achtergrond. De vragen zijn telefonisch voorgelegd, en kunnen met ja of nee beantwoord worden, bijvoorbeeld: 'Helpt televisie om je een deel van de samenleving te laten voelen?' Een belangrijke conclusie die de schrijvers trekken is dat de kabelaansluiting van televisie zowel globalisering en dus een connectie tot de wereld als gevolg heeft, als individualisering van de kijker wegens fragmentatie van zenders.¹⁵

Evenals Nossek en Adoni maak ik in dit onderzoek een onderscheid tussen kijkers. In dit geval tussen kijkers die niet participeren op internet, en kijkers die dat wel aanvullend doen. Volgens Jonathan Gray is het belangrijk om verschillende soorten kijkers te onderscheiden, omdat verschillende soorten kijkers zich verschillend verhouden tot een 'mediatext'.¹⁶ De kijkers die ik onderzoek kunnen onder de noemer 'fan' worden geschaard, aangezien ze het programma wekelijks, vaak meerdere malen kijken, en er waarde aan hechten in hun dagelijks leven. Jonathan Bignell stelt dat 'fan communities' zelfgeselecteerde groepen zijn die zich intensief identificeren met medekijkers die net als zijzelf speciale aandacht aan hetzelfde programma schenken. Ze ontleen hier een sociale identiteit aan die voor henzelf gewenst is. Een

¹⁴ Adoni, Hanna en Nossek, Hillel. "The Social Implications of Cable Television: Restructuring Connections with Self and Social Groups" *International Journal of Public Opinion Research* 8 (1996): 56.

¹⁵ Ibidem, 56-58.

¹⁶ Gray, Jonathan. "New Audiences, New Textualities. Anti-Fans and Non-Fans" *International Journal of Cultural Studies* (2003): 78.

receptieonderzoek naar deze afgebakende groep geeft, ondanks de beperkte reikwijdte, hoe dan ook waardevolle inzichten in de consumptie van kijkers.¹⁷

De niet-participerende kijkers die ik bespreek ken ik van mijn studie en heb ik op deze wijze aangesproken, en de participerende kijkers heb ik op het AVRO forum¹⁸ gevonden. Ze reageerden enthousiast op mijn vraag of ze wilden meewerken aan een onderzoek, en op basis hiervan heb ik ze per e-mail verder benaderd. Aangezien ze ieder een andere positie innemen in de maatschappij, wat blijkt uit het onderzoek, is de ondervraagde groep niet representatief voor alle kijkers in Nederland, maar slechts voor de maatschappelijke en sociale positie die zijzelf bekleden. Deze posities zal ik verder contextualiseren tijdens het bespreken van de onderzoeksresultaten van iedere kijker.

De vragen aan de kijkers hebben te maken met de drie bovengenoemde centrale secties, en worden schriftelijk voorgelegd in de vorm van open vragen. Verder ga ik ervan uit dat het industriële dagritme hedendaags niet meer vanzelfsprekend is. Het is tegenwoordig niet meer vanzelfsprekend dat de traditionele rolpatronen gehanteerd worden, wat wil zeggen dat de man voltijd werkt en de vrouw thuis het huishouden en de kinderen verzorgt. Hedendaags werken steeds meer vrouwen parttime of zelfs fulltime. De tijdsritmen zijn hiermee tevens veranderd, en dus ook de manier waarop televisie in het dagelijks leven gebruikt wordt. Dat het gebruik van televisie en de tijdsritmen van de ondervraagden verschillen is dan ook niet uitzonderlijk, en hoeft niet per definitie met de komst van het internet te maken te hebben.

¹⁷ Bignell, Jonathan. *An introduction to Television Studies*. Abingdon: Routledge, 2004. 304.

¹⁸ AVRO Forum Wie is De Mol? - <http://community.avro.nl/forums/default.aspx?GroupID=10>

4. Onderzoekresultaten 1: de rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen van niet-participerende kijkers

Wat betreft de niet-participanten ga ik eerst in op de rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen en de letterlijke plaats van televisie in de huiselijke omgeving, en vervolgens op het gevoel van collectiviteit, dus de sociale waarde. De eerste kijker is eenentwintig jaar, derdejaars studente Theater, Film- en Televisiewetenschap, en woont op kamers. Als student heeft ze onregelmatige collegetijden en uiteenlopende sociale bezigheden waardoor haar weekritme iedere week anders is. Dit geldt ook voor kijker 2. Hij is eerstejaars student van dezelfde studie, is 21 jaar en woont eveneens op kamers. De onderzoekresultaten wijzen het volgende uit:

Wat betreft de plaats van televisie in de dagelijkse tijdsritmen blijkt dat ze beiden trouwe volgers zijn van het programma op donderdagavond, en dat het eveneens een vaste plaats inneemt in hun weekritme:

“Ik probeer het zoveel mogelijk op televisie samen met vriendinnen te kijken. Wij hebben ook donderdag vast in ons agenda staan: Samen eten en dan Wie is de mollen. Dat is toch het aller-leukste! Dan kan je bovendien ook allemaal je gedachtes en verdenkingen delen. Het is dus gezellig en nuttig! Maar als ik een uitzending gemist heb door een verplichting, dan kijk hem terug op internet, maar dat heeft niet mijn voorkeur. De kwaliteit van de beelden is daar ook niet zo goed en dan ben ik bang dat ik wat mis hahaha”. – niet-participant 1

Ook kijker 2 kijkt het standaard iedere week met vrienden, omdat hij dit een gezellige en sociale bezigheid vindt. Daarnaast praat hij er buiten de uitzending over met vrienden. Hieruit blijkt dat het programma, en de indeling van het programma in hun weekritme een belangrijke rol speelt en een sociale waarde heeft, ondanks hun onregelmatige weekritme. Het is een punt van samenkomst met vrienden. Het is niet alleen gezellig, maar ook nuttig, omdat ze samen over het programma en opvallende gebeurtenissen uit de aflevering kunnen praten. Kijken op internet heeft voor beiden geen voorkeur. De kwaliteit is minder en doet voor kijker 1 afbreuk aan de kijkervaring: ze is bang dat ze wat mist. Ze maken slechts gebruik van kijken op internet als ze door verplichtingen niet thuis kunnen kijken, of om een (deel van) een aflevering terug te kijken om verdachte momenten terug te halen in het geval van kijker 1. Thuisblijven voor het programma doen ze beiden dus tot op zekere hoogte. Ze plannen het stevast in op donderdagavond, maar kijken het terug op internet als ze andere verplichtingen hebben. Voor televisieprogramma's in de rest van de week blijft kijker 1 niet thuis. Dit

speelt verder dan ook geen belangrijke structurerende rol in haar leven. Bij kijker 2 is dit anders:

“Ik kijk verder eigenlijk alle komedies op Veronica dus van According to Jim t/m Two and a half Men. Dus van 18:40 t/m 20:25. Dit is ideaal want dan kan ik met het bord op schoot kijken.” – niet-participant 2

Hieruit blijkt dat de televisie in het algemeen ook een belangrijke rol speelt in zijn dagelijkse tijdsritmen, en voor kijktradities in zijn dagelijkse tijdsindeling zorgt. Hij vindt het bijvoorbeeld prettig om dagelijks ‘met het bord op schoot’ te kijken. Ondanks zijn onregelmatige studentenleven zorgt hij er toch voor dat de televisie ritmegevend is voor de dagelijkse tijdsritmen van zijn dag. Dat televisie volgens Silverstone een structurerende functie heeft wat betreft de dagelijkse tijdsritmen van kijkers is hier dus bij beiden aan de orde.

Over de situering en de context van het televisie kijken zegt niet-participant 2 het volgende:

“Elke week kijk ik het en ik hou er zeker rekening mee omdat ik toch altijd benieuwd ben naar de nieuwe aflevering. Ik blijf niet per definitie “thuis” ervoor aangezien de mensen waar ik mee omga het ook kijken dus kan ik het programma ook daar volgen.” – niet-participant 2

Ook bij niet-participant 1 wordt samen gekeken met vrienden, in de woonkamer of slaapkamer. Voor kijker 1 is hierbij een criterium dat het zo rustig mogelijk moet zijn, anders ontgaat haar misschien iets. Voor beiden is het ontvangen van televisie in de huiselijke setting, zoals Silverstone omschrijft, dus tevens belangrijk voor de sociale waarde die het heeft: samen met vrienden televisie kijken.

Wat betreft het gevoel van collectiviteit, definiëren beiden hun medekijkers op kleine schaal. Het gaat ze beiden duidelijk om de sociale waarde van het samen kijken, het ontvangen van het programma in een collectief. Hier hechten ze waarde aan. Participeren op een forum doen ze beiden niet. Kijker 1 vindt dat de participanten daar te extreem en te ver over dingen nadenken. Kijker 2 vindt het tijdverspilling om op fora de mening van onbekende medekijkers te lezen, omdat hij dit niet interessant vindt en de inhoud vaak onzin vindt.

Ook kan gezegd worden dat het kijken van het programma bijdraagt aan de persoonlijke identiteitsconstructie. Ook dit noemt Silverstone als een kenmerk van televisie kijken in de huiselijke sfeer. Voor kijker 1 is het belangrijk voor haar persoonlijke identiteitsconstructie, aangezien ze helemaal in de mediatext opgaat, en actief mee speurt naar de Mol. Ze positioneert zichzelf dus als het ware als een

medespeler van het spel, samen met degenen met wie ze kijkt. Kijker 2 zoekt ook net als kijker 1 actief naar aanwijzingen, en heeft net als kijker 1 theorieën over verdachte personen:

“Ik verdenk Frits Sissing. Hij droeg in de eerste aflevering een shirt met iets van Japan erop en ook in de derde aflevering werd hij ook verdacht van de Mol te zijn door de ex-presentatoren. Daarnaast vind ik hem soms zeer verdachte dingen doen en koos hij voor de vrijstelling nadat hij aan de groep had beloofd voor het geld te kiezen in het bos.” – niet-participant 2

Naast de sociale waarde van het televisie kijken en de structurerende functie van het programma kan dus gezegd worden dat het programma tevens belangrijk is voor henzelf als persoon.

5. Onderzoeksresultaten 2: de rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen van participerende kijkers

Participant 1 is vijfendertig jaar, alleenwonend, alleenstaand en werkzoekend. Dit is volgens hem tevens de reden dat hij zoveel op het internet kan. Verder heeft hij Duits gestudeerd aan de Universiteit van Leiden. Participant 2 is getrouwd, tweeënveertig jaar, heeft twee kinderen en werkt als begeleidster in de gehandicaptenzorg.

Wat betreft de plaats van televisie in de dagelijkse tijdsritmen blijkt dat participant 1 WIE IS DE MOL? iedere week op de vaste uitzendtijd kijkt. Het is het enige programma waarvoor hij afspraken verzet en waarbij hij de telefoon niet opneemt. Hij houdt er alle rekening mee die hij kan bedenken. Het is het enige programma waarvoor hij thuisblijft, ook al probeert hij als het even kan ook EXPEDITIE ROBINSON en THE SIMPSONS te volgen. WIE IS DE MOL? heeft dus duidelijk invloed op de structurering van zijn dagelijks leven, die net als de studenten niet vastligt omdat hij sinds kort werkeloos is. Hij heeft veel tijd om dingen te ondernemen met vrienden, te sporten en, zoals gezegd, te surfen op het internet. Dit doet hij dan ook veel. WIE IS DE MOL? is dus echter wel het enige programma dat bepalend is voor zijn weekritme.

Ook participant 2 is veel met het programma bezig. Ze verheugt zich de hele week op een aflevering, en het is het enige programma waarvoor ze thuisblijft. De belangrijkste reden voor het volgen van het uitzendschema is haar nieuwsgierigheid naar de nieuwe aflevering, naar nieuwe mogelijke hints, naar de opdrachten en de executie. Naast WIE IS DE MOL? doet ze geen moeite om programma's volgens het vaste uitzendschema te volgen, omdat ze een druk leven heeft, met kinderen, een huishouden

en een parttime baan met wisselende werktijden. Ook al kijkt ze 's avonds wanneer het kan vaker met haar familie naar programma's, WIE IS DE MOL? is het enige programma dat echt van invloed is op haar weekritme.

Wat betreft de situering van de televisie in de huiselijke sfeer, kijken beiden het liefst in de woonkamer. Participant 1 heeft nergens anders een televisie staan. Kijken in de woonkamer vindt hij tevens comfortabel, omdat hij zo met pen en papier, eten en drinken languit op de bank kan kijken:

“Ik kijk hem standaard op tv. Dat is ook veel spannender, aangezien het dan 'live' is. De uitzending bij Uitzending Gemist gebruik ik alleen om bepaalde dingen nog eens terug te kijken. Tot op heden heb ik nog nooit een uitzending gemist... Daarnaast is de tv natuurlijk een veel groter scherm, en beleef je de actie nog intensiever!”
– participant 1

Ook participant 2 kijkt het liefst in de woonkamer. Ze kijkt het liefst alleen, ook al kan dit niet altijd omdat ze kinderen en een man heeft die dan tevens thuis zijn en zich soms ook in de woonkamer bevinden, of af en toe passief meekijken. Ze kan hier het lekkerste zitten en het meest geconcentreerd kijken, want hoewel ze ook een televisie in de slaapkamer heeft, neemt ze niet het risico in slaap te vallen bij het programma en dat wil nog wel eens gebeuren als ze in die setting kijkt. Ze zorgt dus voor de perfecte kijk- en luisteromstandigheden, zodat ze niets mist.

Beiden kijken het programma alleen op internet als ze het gemist hebben of als ze dingen terug willen kijken. De programmering en het kijken op televisie in de huiselijke sfeer zijn dus bepalend voor de structurering van hun dagelijks leven en de rol die televisie daarin speelt. Daarnaast speelt het programma op een uitgebreider vlak een grote rol in het leven van beiden participanten. Ze participeren namelijk op het AVRO forum, wat voor hen de kijkervaring uitbreidt en nog intensiever maakt. Kijker 1 participeert dagelijks:

“Ik probeer iedere dag (buiten zondag) het forum te bezoeken. Met een zo open mogelijke blik kijk ik dan naar hetgeen reeds gepost is en indien nodig geef ik een antwoord of reactie. De discussies kunnen werkelijk over alles gaan, van fantastisch bedachte theorieën tot aan een stipje ergens tijdens het programma. Als het moet kijk ik inderdaad fragmenten of afleveringen terug.” – participant 1

Hij vindt het leuk om met medekijkers te praten over een programma dat hij leuk vindt. Participeren op fora van andere programma's doet hij dan ook, als deze uitgezonden worden. Dit kan dus gezien worden als een uitbreiding van de persoonlijke identiteitsconstructie: naast het feit dat hij er dagelijks over nadenkt en aantekeningen maakt over mogelijke verdachten, toetst hij zijn verdenkingen aan wat er op het forum

wordt beweerd, en discussieert hij er met medekijkers over. Dit is tevens wat voor hem het kijken nog leuker en spannender maakt. Naast het spelelement is het samen analyseren en bediscussiëren van het programma op het forum dus een belangrijke toevoegende waarde, des te meer omdat hij alleen woont en het programma standaard alleen kijkt omdat hij niet gestoord wil worden door opmerkingen van anderen. Ondanks het feit dat hij televisie kijkt op de vaste uitzendtijd in een huiselijke setting, bezoekt hij dus een collectief op internet om zijn eigen kijkervaring te intensiveren en het hele spelelement nog leuker en spannender te maken door het er met 'eensgezinden' over te hebben, met wie hij een groot gevoel van saamhorigheid heeft.

Ook participant 2 kijkt dagelijks op het forum. Ondanks dat ze het liefst alleen kijkt, net zoals participant 1, brengt het programma op deze manier toch nog een gevoel van verbondenheid met de medebezoekers met zich mee. Voor haar is het forum meer een uitbreiding van haar kijkervaring dan dat het een grote sociale waarde heeft:

"Ja, ik voel inderdaad een verbondenheid. Participeren op het forum geeft mij soms een andere kijk op de personen en de gebeurtenissen, en anderen geven ook hún kijk op wat ik gezien heb, of op een theorieetje. Dat zorgt ervoor dat ik meerdere invalshoeken kan zien, dan wanneer ik alleen van mijn eigen waarneming uit zou gaan. Andermans blik kán van invloed zijn op mijn eigen mening, en mijn eigen gevoel/idee ontkrachten of juist versterken." – participant 2

Ze gebruikt het dus echt als een toevoeging en uitbreiding op haar eigen theorieën, en niet zozeer als belangrijke sociale uitbreiding op haar leven, zoals meer het geval is bij participant 1. Dit zou te maken kunnen hebben met het feit dat participant 1 alleenwonend en werkeloos is, en participant 2 niet, en de sociale waarde in haar dagelijks leven niet mist.

6. Concluderend betoog: Wat is de veranderende rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers?

Wat betreft de onderzoeksresultaten van zowel de niet-participerende kijkers als de participerende kijkers, kan geconcludeerd worden dat televisie in de huiselijke setting niet geheel verdwenen is onder invloed van de fragmentering en globalisering die de technologische ontwikkelingen tot gevolg hebben. Hartley stelde dat tegenwoordig niet alleen de huiselijke context, maar ook de leefritmen van het kijkerspubliek en de daarbij behorende kijktradities veranderd zijn.¹⁹ Ondanks de verschillende leefritmen van de ondervraagden, hechten ze er allen waarde aan om televisie te kijken in de huiselijke context, het liefst op de vaste uitzendtijd. Dit heeft voor de niet-participanten vooral te maken met de sociale waarde van het televisiekijken met vrienden. De participanten benadrukken meer het comfortabele van de setting. Daarnaast wordt het niet prettig gevonden om op internet te kijken, omdat de kwaliteit van de beelden minder is en het afbreuk doet aan de kijkervaring. Ondanks dat de kijkers door de nieuwe technieken kieskeuriger kunnen zijn over wat en wanneer ze iets kijken, blijven ze het dus belangrijk vinden om dit in de huiselijke context op televisie te doen.

Iedere kijker heeft echter wel eigen bepalende factoren voor de manier waarop televisie deel uitmaakt van hun dagelijks leven. De studenten hebben een niet vastliggend levensritme gekregen toen ze gingen studeren. Hier hebben ze televisie ieder op een eigen manier een plaats in gegeven. Voor beiden was hierbij het sociale aspect van televisie kijken bepalend. Naast deze sociale waarde speelt televisie voor kijker 2 een grotere ritmegevende rol, omdat hij tijdens het eten standaard Veronica kijkt.

Ook voor de participanten is hun maatschappelijke en sociale positie bepalend. Participant 1 is werkeloos en kan kijken wat en wanneer hij wil. Slechts met WIDM houdt hij echt rekening, dus dit is een ritmegevende factor. Participant 2 werkt, heeft een gezin en een heel huishouden. Haar tijdsritme verschilt wekelijks, maar WIDM moet ze zien. Dit is dus ook in haar weekritme bepalend. Van alle besproken kijkers kan dus gezegd worden dat ze geen weekritme hebben waar televisie een vaste en structurerende rol in speelt, op niet-participant 2 na, die Veronica kijkt tijdens etenstijd. Slechts de donderdagavond, wanneer WIDM wordt uitgezonden, wordt standaard

¹⁹ Hartley, John. "Less popular but more democratic? Carrie, Clarkson and the dancing Cru" In *Television Studies after TV. Understanding Television in the Post-Broadcast Era*, red. Jinna Tay, Graeme Turner (Abingdon: Routledge 2009): 22.

ingepland. Dit geeft aan dat het programma *an sich* voor allen belangrijk en waardevol is.

Het meest opvallende dat uit dit onderzoek naar voren komt is dat de niet-participanten graag in een sociale setting kijken met vrienden, en de participanten juist het liefst individueel kijken, terwijl ze wel een sociale omgeving opzoeken op het internet. Dit heeft te maken met de manier waarop ze zichzelf als kijker positioneren, en daarbij met identiteitsconstructie waar Silverstone het over heeft. Niet-participant 1 sluit zich met haar groepje af van drukke omgevingen, omdat ze niet afgeleid wil worden. Dit is voor niet-participant 2 niet belangrijk. Ze sluiten zich verder duidelijk af van de forumbezoekers. Ze vinden dit onzin, en volgens niet-participant 1 draven ze geregeld te ver door. Ze vertonen dus uitsluitend gedrag, en voelen saamhorigheid met de selectieve club met wie ze het programma volgen. Ze voelen zich deel van het programma, en van hun medekijkers in dezelfde ruimte die net als zij actief aan het meespeuren zijn. Dit gevoel van 'we-dom' waar Hartley het over heeft, wordt in het klein gerepresenteerd door het samen kijken in de huiselijke sociale context. De actieve houding van de kijkers ten opzichte van het programma heeft verder ook te maken met identiteitsconstructie. Als fan zijnde ontlenen ze een sociale identiteit aan het programma, zoals Bignell zegt, doordat ze zichzelf als fan en actieve 'medespeler' van het spel profileren.

De participanten zoeken het sociale aspect op het forum. Ze sluiten zich het liefst af van andere kijkers omdat ze, meer dan de niet-participanten, niet willen dat er doorheen wordt gepraat. Naast het feit dat ze op het forum een gevoel van saamhorigheid hebben omdat ze met een groep medefans een collectief vormen en discussiëren over het programma, is het participeren een belangrijke uitbreiding dat te maken heeft met hun identiteitsconstructie. Voor participant 1 is dit belangrijk omdat hij het leuk vindt om het er met eensgezinden over te hebben, ondanks dat hij het liefst alleen kijkt. Hij heeft er ook de tijd voor om er in zijn dagelijks leven veel mee bezig te zijn, omdat hij werkeloos is. Voor participant 2 kan het gezien worden als een ontsnapping uit haar dagelijkse, drukke leven. Tijdens WIDM kan ze helemaal ongestoord voor zichzelf bezig zijn. Ze kiezen er dus beiden voor om het programma een belangrijk deel van hun dagelijks leven te laten zijn. De participanten hebben hier behoefte aan, in tegenstelling tot de niet-participanten. Het gevolg van actief participeren is ook terug te zien in de manier waarop ze tegenover het programma en verdenkingen staan. Waar de niet-participanten zich bij verdenkingen baseren op wat ze in de uitzending zien, gaan de participanten veel dieper in op verborgen hints en

mogelijke theorieën. De mate van activiteit en de waarde van het programma voor de participanten heeft hier dus ook mee te maken. De benaming 'producerende consument' die Hartley hanteert en relateert aan de nieuwe ontwikkelingen is hier dus zeker van toepassing, en er kan dus gezegd worden dat de technologische ontwikkelingen hier van invloed zijn op de manier waarop televisie in hun dagelijks leven wordt geïncorporeerd. Ze maken actief gebruik van de platformen die door het internet zijn ontstaan, en bepalende factoren hiervoor zijn een sociale waarde en een ontsnapping uit de dagelijkse beslommeringen van het leven. Dit is tevens bepalend voor het feit dat WIDM een ritmegevende factor is in de dagelijkse tijdsritmen van de kijkers. Daarbij gaat het tevens om het soort programma dat WIDM is: een programma waarbij de kijker zich kan profileren als een medespeler, die er de hele week over na kan blijven denken.

Het uitzendsysteem en het gevoel van collectiviteit met medekijkers is dus nog niet uitgestorven. Ze identificeren zichzelf als kijker door zich uit te sluiten van andere kijkers, door actief in een groepje te kijken of door actief op een forum te participeren. Ook al is het kijkerspubliek gefragmenteerder, een gevoel van collectiviteit is er nog steeds, voor zowel de niet-participanten als de participanten. Daarnaast speelt televisie nog altijd een ritmegevende rol in huishoudens, zoals Hartley tevens zelf beweert. Als antwoord op de hoofdvraag: 'wat is de veranderende rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers?' kan ik dan ook slechts antwoorden dat de plaats van televisie in de huiselijke setting en de structurerende functie ervan voor de dagelijkse tijdsritmen van kijkers tot op zekere hoogte niet veranderd is, in geval van het programma WIE IS DE MOL?. De rol is wel intensiever geworden, in het geval van de participanten bij wie het programma een grote rol speelt in het leven doordat ze er ook op andere platformen dagelijks mee bezig zijn. Hier komt echter gelijk de fragmentering en individualisering om de hoek kijken, want dit is sowieso aan de orde. De kijker heeft immers de keuze om op andere platformen het programma te kijken en maakt hier ook gebruik van, of dit voorkeur is of niet.

Tot slot gaat het hier wel om fans van het programma, dus om een beperkte onderzoeksgroep. Tevens hebben ze verschillende maatschappelijke en sociale achtergronden, dus de scheiding tussen kijkers die niet participeren en die dat wel doen is het belangrijkste referentiepunt. Verder onderzoek is dan ook zeker gewenst. Er kan bijvoorbeeld nog beter gespecificeerd worden wat betreft kijkerspubliek, en de tijdsritmen van iedere kijker kunnen gedetailleerder uiteengezet worden, zodat hier een nog beter beeld van ontstaat. Het onderzoeksveld kan tevens vergroot worden,

bijvoorbeeld door kijkers van bepaalde genres, niet-fans, enzovoorts te bekijken, om een zo uitgebreid en representatief mogelijk beeld te krijgen van de veranderende rol van televisie in de dagelijkse tijdsritmen van kijkers, en welke factoren en maatschappelijke en sociale waarden dit bijvoorbeeld beïnvloeden. En onderzoek blijft nodig. Want dat de definitie van televisie kijken, en de context ervan veranderd is en nog steeds aan het veranderen is, is in ieder geval duidelijk.

7. Bibliografie

Literatuur

- Adoni, Hanna en Nossek, Hillel. "The Social Implications of Cable Television: Restructuring Connections with Self and Social Groups" *International Journal of Public Opinion Research* 8 (1996): 51-69.
- Bignell, Jonathan. *An introduction to Television Studies*. Abingdon: Routledge, 2004.
- Gray, Jonathan. "New Audiences, New Textualities. Anti-Fans and Non-Fans" *International Journal of Cultural Studies* (2003): 64-81.
- Hartley, John. "Less popular but more democratic? Carrie, Clarkson and the dancing Cru" In *Television Studies after TV. Understanding Television in the Post-Broadcast Era*, red. Jinna Tay, Graeme Turner (Abingdon: Routledge 2009): 21-31.
- Silverstone, Roger. *Television and Everyday Life*. Londen: Routledge, 1994.
- Spigel, Lynn. "Television in the Family Circle. The Popular Reception of a New Medium" In *Logics of Television: Essays in Cultural Criticism*, ed. P. Mellencamp Londen: Indiana University Press 1990): 73-96.

Internet

- Badenoch, Alexander. "Domestication." *Video Active Home page* - 04-03-2010
http://www.videoactive.eu/VideoActive/KNASearch.do?id=VA_KNA_20090828151601982&type=twatch&sw
- Crone, C.A. "Al die Visite! De bezorgdheden bij de introductie van televisie in het Nederlandse Gezin." *ICCE Home page* – 04-03-2010
http://www.icce.rug.nl/~soundscapes/VOLUME12/Al_die_visite.shtml
- AVRO Forum WIE IS DE MOL? -
<http://community.avro.nl/forums/default.aspx?GroupID=10>

8. Bijlage: vragenlijsten

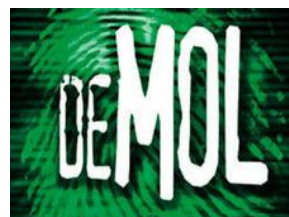
Kwalitatief vergelijkend receptieonderzoek

Naar: Kijkerspubliek WIE IS DE MOL?

Theater, Film- en Televisiewetenschap Universiteit Utrecht

Graag zo volledig en uitgebreid mogelijk antwoorden.

Alvast hartelijk bedankt voor je medewerking!

Niet-participant 1

1. Wat is je leeftijd?

21 jaar.

2. Wat is je woonsituatie?

Ik woon op kamers in Utrecht.

3. Wat voor rol speelt Wie is De Mol? in je dagelijks leven? Ben je er veel mee bezig?

Het speelt een klein rolletje in mijn dagelijks leven. Het is niet zo dat ik alle fora afloop en een boekje bijhoud etc. Maar toch ben ik wel echt een hele trouwe kijker op donderdag. Wanneer ik aan het kijken ben, kan ik ook behoorlijk fanatiek zijn. Dan roep ik het één en ander over wat ik opvallend vind en wat verdacht is. Soms kijk ik ook nog wel eens een aflevering terug om even een moment dat ik verdacht vond terug te kijken

4. Wie is je hoofdverdachte, en waarom?

Het was Arjen, tot hij er uitging. Nu ben ik reddeloos verloren want ik weet het echt niet meer!!! Ik neig nu denk ik naar Kim of Erik. Kim omdat ze overal een beetje tussendoor lijkt te fietsen. Niemand vind haar echt super verdacht. Maar aan de andere kant Arjen verdacht haar en die is er uit. Daarom Erik, die heeft de laatste tijd nog helemaal geen geld binnengehaald.

5. Kijk je het programma standaard op televisie, of op internet/mobiele telefoon? Of kijk je alleen op het internet als het nodig is in verband met het missen van het programma? Wat heeft je voorkeur, en waarom?

Ik probeer het zoveel mogelijk op televisie samen met vriendinnen te kijken. Wij hebben ook donderdag vast in ons agenda staan: Samen eten en dan Wie is de mollen. Dat is toch het allerleukste! Dan kan je bovendien ook allemaal je gedachtes en verdenkingen delen. Het is dus gezellig en nuttig! Maar als ik een uitzending gemist heb door een verplichting, dan kijk hem terug op internet, maar het heeft dus niet mijn voorkeur. De kwaliteit van de beelden is daar ook niet zo goed en dan ben ik bang dat ik wat mis hahaha.

6. Wanneer kijk je? Houd je je aan de wekelijkse uitzendtijd, houd je hier rekening mee in je (week)planning? Blijf je thuis voor het programma?

Zoveel mogelijk dus op donderdagavond om 20.30! Ik hou er ook zeker wel een beetje rekening mee in mijn weekplanning. Ik maak geen andere eetafspraken etc. Ook omdat ik dus gezellig om met mijn vriendinnen daarvoor te gaan eten, zoals ik hierboven al noemde, het staat in de agenda genoteerd. Thuisblijven voor het programma doe ik dan ook tot op zekere hoogte. Als ik andere verplichtingen heb kijk het terug op internet.

7. Zijn er andere programma's waar je voor thuis blijft, of die een belangrijke rol spelen in je dagelijks leven? (je kijkt het iedere dag bijvoorbeeld, en/of op een vast tijdstip)

Nee, niet echt.

8. Waar kijk je het programma? In de woonkamer, slaapkamer? Wat heeft je voorkeur? En waarom?

Meestal kijken we het of in de woonkamer of in de slaapkamer van één van de meiden. Thuis kijk ik het op mijn slaapkamer. Waar het maar net het rustigste is. Ik en de andere meiden ook, willen ons kunnen concentreren, zonder bijgeluiden en afleidingen van huisgenoten, op het programma om zo min mogelijk te missen. Dadelijk ontgaat je iets!

9. Met wie kijk je? Alleen of met een groep mensen? En waarom?

Zoals ik al eerder zei kijk ik het met mijn groepje vriendinnetjes. Dit is en het gezelligst en nuttig omdat je dus informatie en verdenkingen met elkaar kunt delen!

10. Participeer je wel eens op het internet, op het forum van Wie is De Mol? of een ander online platform dat bij Wie is De Mol? hoort? Zo ja: volgende vraag. Zo nee: waarom niet? Participeer je wel op een forum van een ander programma? Waarom wel of niet?

Nee ik participeer niet op een forum. Dat ik vind ik net ietsje te ver gaan. Mensen daar zijn ook echt een beetje panisch. Over het minste of geringste roepen ze bijvoorbeeld, ja die had heel de serie al een zonnebril op dus die is de mol. Kom op, ze zitten in zonnig Tokyo! Verder wil ik ook niet te veel hints van anderen, het moet wel een beetje spannend blijven!!

11. Waar gaan deze discussies over en wanneer worden deze gevoerd? (direct na het programma, dagen erna, tot aan de volgende aflevering? Dagelijks mee bezig? Kijk je het programma of fragmenten terug hiervoor?)

nvt

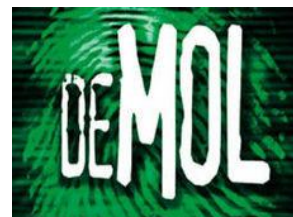
12. Wat voegt het participeren op internet toe aan de kijkervaring? En voel je een groter gevoel van verbondenheid met je medekijkers?

nvt

13. Participeer je ook op een ander online forum? Zo ja, welke?

Nee.

Hartelijk bedankt voor je medewerking!

Graag zo volledig en uitgebreid mogelijk antwoorden.
Alvast hartelijk bedankt voor je medewerking!

Niet-participant 2

1. Wat is je leeftijd?

21 jaar.

2. Wat is je woonsituatie?

Ik woon als student uithuis op een kamer in Utrecht.

3. Wat voor rol speelt Wie is De Mol? in je dagelijks leven? Ben je er veel mee bezig?

In mijn dagelijks leven heeft het geen relevante en benoemenswaardige rol. Het is wel af en toe leuk om met andere volgers van Wie is De Mol te praten over het programma. Dus mijn bezigheid met het programma bestaat uit het wekelijks kijken naar het programma en er af en toe over praten met vrienden.

4. Wie is je hoofdverdachte, en waarom?

Frits Sissing, hij droeg in de eerste aflevering een shirt met iets van Japan erop en ook in de derde aflevering werd hij ook verdacht van de Mol te zijn door de ex-presentatoren. Daarnaast vind ik hem soms zeer verdachte dingen doen en koos hij voor de vrijstelling nadat hij aan de groep had beloofd voor het geld te kiezen in het bos.

5. Kijk je het programma standaard op televisie, of op internet/mobiele telefoon? Of kijk je alleen op het internet als het nodig is in verband met het missen van het programma? Wat heeft je voorkeur, en waarom?

Het liefste op televisie omdat ik graag met anderen voor de buis hangen en naar het programma kijken een leuke en sociale bezigheid vind. Indien ik het programma mis (wat 1x gebeurd is) kijk ik het via uitzending gemist op internet.

6. Wanneer kijk je? Houd je je aan de wekelijkse uitzendtijd, houd je hier rekening mee in je (week)planning? Blijf je thuis voor het programma?

Elke week kijk ik het en ik hou er zeker rekening mee omdat ik toch altijd benieuwd ben naar de nieuwe aflevering. Ik blijf niet per definitie "thuis" ervoor aangezien de mensen waar ik mee omga het ook kijken dus kan ik het programma ook daar volgen.

7. Zijn er andere programma's waar je voor thuis blijft, of die een belangrijke rol spelen in je dagelijks leven? (je kijkt het iedere dag bijvoorbeeld, en/of op een vast tijdstip)

Ja, eigenlijk alle komedies op Veronica dus van According to Jim t/m Two and a half Men. Dus van 18:40 t/m 20:25. Dit is ideaal want dan kan ik met het bord op schoot kijken.

8. Waar kijk je WIE IS DE MOL? In de woonkamer, slaapkamer? Wat heeft je voorkeur? En waarom?

Op me kamer die meteen dient als slaapkamer en als woonkamer. Dus ik heb geen voorkeur.

9. Met wie kijk je? Alleen of met een groep mensen? En waarom?

Meestal met meerdere. Dit is leuker en gezelliger omdat je dan meteen kunt zien hoe andere mensen het programma benaderen en denken over de Mol.

10. Participeer je wel eens op het internet, op het forum van Wie is De Mol? of een ander online platform dat bij Wie is De Mol? hoort? Zo ja: volgende vraag. Zo nee: waarom niet? Participeer je wel op een forum van een ander programma? Waarom wel of niet?

Nee, ik participeer op geen enkel forum van welk programma dan ook. Dit omdat ik het niet interessant vind om te weten wat onbekende mensen voor een mening hebben en ook omdat hetgeen wat erop staat meestal onzin is waaraan ikzelf geen tijd wil kwijten.

11. Waar gaan deze discussies over en wanneer worden deze gevoerd? (direct na het programma, dagen erna, tot aan de volgende aflevering? Dagelijks mee bezig? Kijk je het programma of fragmenten terug hiervoor?)

N.v.t.

12. Wat voegt het participeren op internet toe aan de kijkervaring? En voel je een groter gevoel van verbondenheid met je medekijkers?

N.v.t.

13. Participeer je ook op een ander online forum? Zo ja, welke?

N.v.t.

Hartelijk bedankt voor je medewerking!

Graag zo volledig en uitgebreid mogelijk antwoorden.
Alvast hartelijk bedankt voor je medewerking!

Participant 1

1. Wat is je leeftijd?

35 jaar.

2. Wat is je woonsituatie?

Ik ben alleenwonend. En werkzoekende. Ik heb Duits gestudeerd aan de Universiteit van Leiden, dus in dat werkgebied zoek ik een leuke baan.

3. Wat voor rol speelt Wie is De Mol? in je dagelijks leven? Ben je er veel mee bezig?

Tijdens het molseizoen ben ik er inderdaad bijna dagelijks mee bezig. Niet dat ik de afleveringen keer op keer terugkijk, maar ik denk er wel regelmatig over na en maak dan aantekeningen voor mezelf. Als de mol is afgelopen is het dan ook net of ik in een diep gat val. gelukkig zijn er dan nog de verschillende fora, waar nog gezellig kan worden doorgepraat. De zomer begint het al weer te kriebelen, omdat je dan iedere dag hoopt dat er iets uitlekt over de nieuwe serie. Zodra de kandidaten echt bekend zijn begint het grote aftellen voor de nieuwe serie...

4. Wie is je hoofdverdachte, en waarom?

Vanaf het moment dat ik de deelnemers zag, heb ik al Kim gezegd. En ze zit er nog steeds in. En vanaf het begin heb ik al vele kleine dingen gezien waardoor ze nog meer de mol voor mij is geworden, zoals bijv. in de eerste aflevering bij het artikelen-spel, de wijze waarop ze Erik wist te manipuleren. Ook vind ik dat er naar haar de beste theorieën wijzen, zoals de ketting/X/10-theorie of de thee-theorie... Daarnaast vind ik haar ook nog eens de mooiste kandidaat...

5. Kijk je het programma standaard op televisie, of op internet/mobiele telefoon? Of kijk je alleen op het internet als het nodig is in verband met het missen van het programma? Wat heeft je voorkeur, en waarom?

Ik kijk hem standaard op tv. Dat is ook veel spannender, aangezien het dan 'live' is. De uitzending bij Uitzending gemist gebruik ik alleen om bepaalde dingen nog eens terug te kijken. Tot op heden heb ik nog nooit een uitzending gemist... Daarnaast is de tv natuurlijk een veel groter scherm, en beleef je de actie nog intensiever!

6. Wanneer kijk je? Houd je je aan de wekelijkse uitzendtijd, houd je hier rekening mee in je (week)planning? Blijf je thuis voor het programma?

Ik best een druk leven, ook al werk ik niet. Ik heb altijd genoeg te doen met vrienden, ik sport af en toe, weet mezelf wel bezig te houden. Wie is de mol is het enige programma waarvoor ik afspraken verzet, en waarvoor ik de telefoon niet opneem. Ik hou er inderdaad dus alle rekening mee die ik kan bedenken.

7. Zijn er andere programma's waar je voor thuis blijft, of die een belangrijke rol spelen in je dagelijks leven? (je kijkt het iedere dag bijvoorbeeld, en/of op een vast tijdstip)

Ik probeer ook als het even kan Expeditie Robinson te zien. Helaas is Peking Express er niet meer, maar dat was ook zo'n programma. Ik blijf er niet voor thuis, maar ook de Simpson's spelen een grote rol voor mij, aangezien ik het de beste tekenfilm/sitcom ooit vind. Maar zoals gezegd, enkel voor Wie is de mol blijf ik echt thuis.

8. Waar kijk je WIE IS DE MOL? In de woonkamer, slaapkamer? Wat heeft je voorkeur? En waarom?

Aangezien ik enkel tv in mijn woonkamer heb, dus daar. Wel lekker languit op de bank met pen, papier, cola en chips bij de hand.

9. Met wie kijk je? Alleen of met een groep mensen? En waarom?

Ik kijk het in mijn eentje, aangezien ik alleen woon. Ook wil ik niet gestoord worden door de opmerkingen van anderen...

10. Participeer je ook op een forum van een ander programma? Waarom wel of niet?

Ik heb afgelopen jaar voor het eerst op het forum van Expeditie Robinson meegedaan, omdat ik dat ook een heel leuk programma vind. Het is gewoon leuk om met anderen over een programma dat je leuk vindt te praten! Mocht ooit Peking Express weer komen zal ik zeker ook daar gaan meediscussieren.

11. Waar gaan deze discussies over en wanneer worden deze gevoerd? (direct na het programma, dagen erna, tot aan de volgende aflevering? Dagelijks mee bezig? Kijk je het programma of fragmenten terug hiervoor?)

Ik probeer iedere dag (buiten zondag) het forum te bezoeken. Met een zo open mogelijke blik kijk ik dan naar hetgeen reeds gepost is en indien nodig geef ik een antwoord of reactie. De discussies kunnen werkelijk over alles gaan, van fantastisch bedachte theorieën tot aan een stipje ergens tijdens het programma. Als het moet kijk ik inderdaad fragmenten of afleveringen terug.

12. Wat voegt het participeren op internet toe aan de kijkervaring? En voel je een groter gevoel van verbondenheid met je medekijkers?

Voor mij maakt het forum Wie is de Mol nog spannender dan het al is. Want wat is er nu spannender dan te kijken of 'jou' mol inderdaad de mol blijkt te zijn, en of de theorieën die jij zeer plausibel vindt daadwerkelijk juist zijn. Ook is het leuk om te kijken of jij de molstreken hebt ontdekt. Daarnaast is het gewoon heel erg leuk om uitgebreid met gelijkgezinden over jou favoriete tv-programma te mogen en kunnen praten!

Hartelijk bedankt voor je medewerking!

Graag zo volledig en uitgebreid mogelijk antwoorden.
Alvast hartelijk bedankt voor je medewerking!

Participant 2

1. Wat is je leeftijd?

Ik stam uit juli '67, ben op dit moment dus 42.

2. Wat is je woonsituatie?

Ik woon met mijn man en twee kinderen in een woonhuis.

3. Wat voor rol speelt Wie is De Mol? in je dagelijks leven? Ben je er veel mee bezig?

Ik verheug me echt maanden van te voren op de start van een nieuwe serie, ik kan me écht de hele week verheugen op een nieuwe aflevering. Ik ben er dus zéker veel mee bezig. Het is het éنية tv programma waar ik voor thuis zou blijven, of in noodgevallen zsm online terug kijk.

4. Wie is je hoofdverdachte, en waarom?

Dat was Manuel, ivm "De denker theorie", maar sinds de 4e aflevering is mijn hoofdverdachte Kim. Niet zozeer door de beelden uit de serie, maar door in eerste instantie de link tussen alles over thee en Kim, en inmiddels door de link tussen de ketting van Kim en het getal tien dat zo veelvuldig voorkomt in de afleveringen en in de tweets van de mol.

5. Kijk je het programma standaard op televisie, of op internet/mobiele telefoon? Of kijk je alleen op het internet als het nodig is in verband met het missen van het programma? Wat heeft je voorkeur, en waarom?

Het liefst kijk ik de aflevering op televisie, nl. op het moment van de aflevering zélf. Maar als het niet anders kan dan zsm via internet. Maar omdat ik zo nieuwsgierig ben naar de opdrachten, de executie en het speuren naar hints, zie ik de aflevering het liefst direct en dús op tv. Bovendien heb ik een trage pc, dus online terugkijken gaat vaak gepaard met verbindingproblemen etc. Héél frustrerend.

6. Wanneer kijk je? Houd je je aan de wekelijkse uitzendtijd, houd je hier rekening mee in je (week)planning? Blijf je thuis voor het programma?

Ik probeer inderdaad rekening te houden met de uitzendtijd en indien mogelijk blijf ik er voor thuis. Kan dat niet, dan kijk ik de aflevering bij thuiskomst direct online. Ik werk parttime en heb onregelmatige werktijden, vandaar dat ik soms moeite moet doen om er rekening mee te houden. Maar ik doe er hard mn best voor.

7. Zijn er andere programma's waar je voor thuis blijft, of die een belangrijke rol spelen in je dagelijks leven? (je kijkt het iedere dag bijvoorbeeld, en/of op een vast tijdstip)

Nee. Ik wil nog wel proberen een een goede Engelse detective te kijken (Morse, Frost) of een goede film, maar ik doe daar geen, of in ieder geval veel minder moeite voor dan voor WIDM.

8. Waar kijk je WIE IS DE MOL? In de woonkamer, slaapkamer? Wat heeft je voorkeur? En waarom?

Het liefst in de woonkamer: dan kan ik het meest geconcentreerd kijken. De kans dat ik in slaap val wanneer ik in de slaapkamer kijk, is zélf s bij WIDM aanwezig, dus dat risico neem ik niet. In de woonkamer kan ik ook het lekkerste zitten: ik zorg voor de perfecte kijk-en luisteromstandigheden..

9. Met wie kijk je? Alleen of met een groep mensen? En waarom?

Het liefst alléén, dan wordt er ook niet tussendoor gekletst, al wil dat soms nog wel eens met kinderen en een man om je heen. Ze weten wel dat ze me niet moeten storen.

10. Participeer je ook op een forum van een ander programma? Waarom wel of niet?

Nee, geen interesse.

11. Waar gaan deze discussies over en wanneer worden deze gevoerd? (direct na het programma, dagen erna, tot aan de volgende aflevering? Dagelijks mee bezig? Kijk je het programma of fragmenten terug hiervoor?)

De discussies gaan over werkelijk álles (zinnig of niet...), en worden het meest gevoerd direct ná en de dag na de uitzending (vooral op vrijdag in dit geval). Ik kijk absoluut de aflevering én fragmenten terug, evt.zelfs meerdere keren.

12. Wat voegt het participeren op internet toe aan de kijkervaring? En voel je een groter gevoel van verbondenheid met je medekijkers?

Ja, ik voel inderdaad een verbondenheid. Participeren op het forum geeft mij soms een andere kijk op de personen en de gebeurtenissen, en anderen geven ook hún kijk op wat ik gezien heb, of op een theorieje. Dat zorgt ervoor dat ik meerdere invalshoeken kan zien, dan wanneer ik alleen van mijn eigen waarneming uit zou gaan. Andermans blik kán van invloed zijn op mijn eigen mening, en mijn eigen gevoel/idee ontkrachten of juist versterken.

Hartelijk bedankt voor je medewerking!